

SLAVKA PAVIĆ, JEDNA OD NAJVAŽNIJIH HRVATSKIH FOTOGRAFINJA KOJA IZLAŽE NA PULSKOM KAŠTELU

Svi se drugačije vidimo i zamišljamo

Portret 'hvata' tu osobnost. Svaki čovjek u sebi nosi nešto pozitivno, nešto dobro. Pa bože dragi, koliko je portreta kod Tiziana. Konačno, Henrik VIII. oženio se preko portreta (smijeh)

Dario MEMEDIĆ

RAZGOVOR

RAZGOVARAO
Zoran ANGELESKI

"Idemo u Pulu, nešto mi treperi, nešto mi podiže misli, dobre misli", preporučava nam velika hrvatska fotografkinja Slavka Pavić svoje osjećaje uoči dolaska na pulsku izložbu njenih fotografija, svježe otvorenu retrospektivnu izložbu "Fotografije" u Povijesnom i pomorskom muzeju Istre na Kaštelu.

Iskrena radost

U pravu je autorica izložbe Iva Proslodi kad ističe da je Slavka Pavić, prije svih definicija, osoba iskrene radosti, ljudske topline, slobodnog duha, otvorena i puna pažnje prema svijetu, svjesna neponovljivosti trenutka, kojeg treba (ili ne treba) fotografski zabilježiti, spremna uočiti najsitnije nijanse i detalje koje svijet čine vrjednijim gledanja.

I to je razlog zbog kojeg 90-godišnja Slavka Pavić danas pripada antologiji hrvatske umjetnosti, a ne samo zato što je za 65-godišnjeg stvaralaštva predstavnica subjektivne fotografije, formalno inovativna, otvorena eksperimentu i propitivanju likovnih mogućnosti i tehničkih zakonitosti medija, i čije značenjski višeslojne fotografije uvijek u pozadini imaju priču, nerijetko uz duhoviti komentar.

Povjesničar umjetnosti Želimir Koščević svojedobno je pišući o Slavki Pavić posebno naglasio da se "pravo čudo krije u nevidljivoj komponenti analogne fotografije, gdje je pored optike, mehanike i kemije u proces stvaranja analoga slike ugrađena alkemija

Nekad je potrebno napraviti duži korak za fotografiju. Ponekad se, pak, zna dogoditi da vidite motiv, sve krasno, a odjednom se sve raspline. Od toga više ni traga. Ostane u memoriji, u tvom oku, ali nema, možeš samo pričati

i nikada ne bi trebalo smetnuti s uma kako ta okultna vještina caruje univerzumom umjetnosti, pa tako i fotografije".

Poletom i životnom radošću bio je prožet i naš razgovor tik nakon otvaranja izložbe u uторak. Svoju vitalnost, kaže ona, duguje upravo fotografiji koja ju tjera na neprekidno kretanje.

Slavka Pavić: Crno-bijela fotografija uvijek ima čistinu, a kolor fotografija je natrpuna, puna, već je sve gotovo

- Što ste ili koga zadnje fotografirali?

- Radim neke portrete. Smijem li vas zamoliti da vas portretiram?

- Da, svakako.

- Nitko me nije nikada odbio. Uvijek su ljudi bili toliko susretljivi, toliko su mi pomogli. I mene ohrabрили.

- Što je važno kada portretirate osobu?

- Cijelo lice, koje nešto zrači. Čovjek ostavlja dojam

nosi nešto pozitivno, nešto dobro, neke pozitivne karakteristike. Pa bože dragi, koliko je portreta kod Tiziana. Pa konačno, Henrik VIII. oženio se preko portreta (smijeh).

- Neovisno što je dominantan urbani prizor ili priroda, uvijek je na fotografijama prisutan čovjek, pa i u jedva vidljivom detalju kao na fotografiji "Krovovi iz 1958. godine"

- Da, na neki je način uvijek prisutan. Ali uvijek ima osjećaj da ne bih nekoga povrijedila, pa onda ne idem direktno na krupni plan. Ali negdje ga smjestim. Pa to je čovjek koji oplemenjuje ovaj prostor, koji tu živi.

- Govorim to jer mnogi današnji fotografi idu na голу estetiku, a zaborave na ljude?

- Ništa ne zamjeram. Ne znate u što će se tko izroditi... taj fotografski sustav (smijeh).

- Prve ste fotografije 1951. napravili u svojoj 24. godini. Vaš je pokojni suprug istaknuti fotograf Milan Pavić?

- Da, on me je uveo u fotografiju. Znaše što vam želi reći: ja gledam oko sebe. Svi ma kažem: gledajte oko sebe, nosite fotoaparati i sigurno ćete nešto naći što će vas zainteresirati; vidjet ćete cijelu

kompoziciju, samo je treba staviti u okvir.

- Crno-bijela fotografija?

- Volim crno bijelu fotografiju; ona je meni nešto posebno. Uvijek ima neku čistinu, a kolor fotografija je natrpuna, puna, puna, već je sve gotovo. Meni je dosta crno-bijelo, baš mi je lijepo, a netko može i iza tog zamišljati boju.

Bez nadmetanja

- Je li bilo između Vas i supruge pozitivnog nadmetanja?

- Ne, nije bilo nikakvog nadmetanja. Vrlo ležerno smo... Recimo, dodemo u Opatiju i gledam ja, malo se odvojim, gledam dvije-tri kućice; vičem: "Milane, Milane, dodi vidi što je ovo". On kaže: "Dobro", a ja mu velim: "To je moj motiv" (smijeh). I snimim to. Bila je to 1968. To je ostala scenografija sa snimanja filma o Isadori Duncan na opatijskoj Slatini (fotografija na naslovnicu kataloga op. a.).

- Na Vašim fotografijama iščitava se slična poetika i u opus Toše Dabca, u tom dokumentiranju urbanog Zagreba.

- Da. Pa ova fotografija "Portret mladića" (portret brata iz 1951. op. a.). Ja to sni-

"Dolazi novi grad" (Zagreb, 1960.)

Slavka i Milan Pavić - najjači fotografski par u povijesti hrvatske fotografije

mim, Međunarodni je salon, Tošo je bio član žirija, a Milan nikad nije htio ništa... Tošo je insistirao da pošaljem na izložbu. I stvarno, moja fotografija 30x40 u Umjetničkom paviljonu.

- To je bila Vaša prva izložena fotografija?

- Da. Nekad je potrebno napraviti duži korak za fotografiju. Ponekad se, pak, zna dogoditi da vidite motiv, sve krasno, a odjednom

I jedan dan pogledam: 'Gle koji je ovo semafor, pa što je ovo; gle kako je nadsvodena cesta'. Mene je to stvarno iznenadilo

se sve raspline. Od toga više ni traga. Ostane u memoriji, u tvom oku, ali nema, možeš samo pričati.

- Analogna fotografija?

- To je meni alkemija. Ostali su mi analogni aparati

od muža. No, analogno ili digitalno i nije toliko bitno. Bitno da je užitak... i dobitak.

- U kakvom ste odnosu s digitalnom fotografijom?

- U dobrom, kao sa svime (smijeh).

- Mnogi nisu prežalili njen dolazak i zatim prevlast.

- Znaše što, svako vrijeme ima neke svoje osobine. I razvija se u vremenu i prostoru; mi svi, i cijelo društvo. I sad da ja budem zapreka i kažem "ne". Ma molim vas.

- Koliko fotografije napravljene prije 40-50 godina, poput Vaših fotografija cesta, iako možda na prvu banalne, dobivaju protokom vremena na vrijednosti?

- Znaše što, svako od nas gleda oko sebe. I jedan dan pogledam: 'Gle koji je ovo semafor, pa što je ovo; gle kako je nadsvodena cesta'. Mene je to stvarno iznenadilo. Pa znakovi 'smiješe' ovdje, ne smiješe ondje, pa sam i to slikala. To me je dotaklo, da ne kažem pogodilo. Odjedamput neke zabrane. Naučis se na hodanje, na nesputani odnos, i onda ti kažu 'ovdje može, tamo ne'.

- Puno je prirode na Vašim fotografijama.

- Mi smo mi mali, a prirodna nepobjediva.